

UUTISIA TIEDEFOORUMISTA

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Suomen Akatemian yhteinen Tiedefoorumi oli Finlandia-talossa toukokuun lopulla. Aiheina ovat perinteisesti olleet suomalaisen tiede- ja tutkimuspolitiikan ajankohtaiset kysymykset ja tulevaisuuden haasteet. Nyt erityinen teema oli tieteen rooli politiikan ja talouden murroksissa. Tämä näkyi sekä puheenvuoroissa että paneelissa. Tieteen ja yhteiskunnan välistä kommunikaatiota painotettiin, vaikka tieteellä todettiin olevan oma ”aikaikkunansa”. Ajankohtaisuutta toivat myös paneelissa olevat Suomen Ateenan instituutin ja Suomen Lähi-idän instituutin johtajat, jotka toimivat tällä hetkellä yhteiskunnallisen ja taloudellisen kriisin keskellä.

Tiedefoorumissa kuultiin myös pari uutista. Edellisenä päivänä oli perustettu tiedeinstituuttifoorumi ulkomailla toimivien suomalaisten tiedeinstituuttien sekä tutkimusta tekevien ja tiedettä edistävien kulttuuri-instituuttien kesken. Tämä foorumi edistää tiedeinstituuttien toimintaa, niiden tunnettuutta ja vahvistaa tiedeinstituuttien välistä yhteistyötä. Tiedeinstituuttifoorumi osallistuu Helsingissä järjestettävälle Tieteen päiville tammikuussa 2013.

Helsingin yliopiston kansleri **Ilkka Niiniluoto** esitti omassa puheenvuorossaan ajatuksen pääministerin tiedeasiantuntijasta. Hän esitti kysymyksen: ”Kun YK:lla, EU:n komission puheenjohtajalla ja Englannin pääministerillä on *chief scientific advisor*, miksei myös Jyrki Kataisella?” Aika ajoin Suomessa on puhuttu joko tiedeministeristä tai yhdistetystä tiede- ja teknologiaministeristä. Niiniluoto ei kannattanut yhtä tiede- ja teknologiaministeriä, joka olisi esim. työ- ja elinkeinoministeriössä, vaan monikanavaista tiede- ja tutkimusrahoitusta.

MUUTOSTEN VUOSI

Vuosi 1812 oli tapahtumarikas. Napoleonin sodat aiheuttivat suuria muutoksia Pohjolas-

sa, rajoja muutettiin ja Ruotsin ulkopoliittika muuttui, josta oli seurauksia sekä Suomelle että Norjalle. Keisari **Aleksanteri I** ja Ruotsin kruununprinssi **Karl Johan (Bernadotte)**, myöhemmin kuningas Kaarle XIV Juhana) tapasivat Turussa elokuussa 1812. Tästä muutosten vuodesta järjestettiin seminaari 31.5.2012 Svenska litteratursällskapetissa Helsingissä.

Muita tapahtumia Suomessa olivat pääkaupungin siirto Helsinkiin, jota Helsinki on juhlinut tänä vuonna, ja ns. Vanhan Suomen eli Viipurin kuvermentin liittäminen Suomen suuriruhtinaskuntaan. Suomen sotajoukot perustettiin tuolloin uudelleen. Kansallisarkistossa avautuu syksyllä näyttely ”Kotkien varjot – Suomi vuonna 1812”.

Turussa järjestetään 23.–26.8. seminaari, näyttely, speaktaakkeli ja näytelmä kuninkaallisten historiallisesta tapaamisesta. Historioitsija **Timo Soikkanen** on todennut esitelmässään (2009) keisarin ja kruununprinssin tapaamisesta Turussa: ”Se, mitä turkulaiset eivät tienneet, oli, että Ruotsi luopui nyt lopullisesti Suomesta. Kruununprinssi jopa lupasi tukea keisaria taistelussa Napoleonin vastaan. Ruotsin koko ulkopoliittika sai uuden suunnan Turussa 1812. Suurvaltakausi oli lopullisesti ohi.”

AVARUUSAJAN OLESKELUTILA

Monet ehkä muistavat vuosina 1969–82 Lahna-järvellä olleen *Futuron* tai jonkin muun Futuron Suomessa. Futuro on arkkitehti **Matti Suurosen** suunnittelema ellipsin muotoinen muovitalo, jossa kiteytyvät 1960-luvun lopun avaruusajan kokeelliset muodot, uudet materiaalit ja optimistiset ideat. Talo on halkaisijaltaan kahdeksan metriä, ja lattiapinta-alaa on 25 neliötä.

Futuro sai alkunsa toimeksiannosta suunnitella helposti pystytettävä ja nopeasti lämmitettävä hiihtomaja vaikeakulkaiseen maastoon. Vuonna 1968 lanseerattu Futuro herätti runsaasti huomiota sekä Suomessa että ulkomailla.

New York Times esitteli Futuron samana päivänä vuonna 1969, jolloin Apollo 11 laskeutui kuu-
hun. Se oli kuitenkin massamarkkinoille liian
erikoinen ja kallis. Vuoden 1973 öljykriisi kol-
minkertaisti muovin hinnan ja hautasi toiveet
Futuron maailmanvalloituksesta. Tänä päivänä
taloja on tiedossa eri puolilla maailmaa noin 45
kappaletta.

Näyttelykeskus WeeGee Tapiolassa on hank-
kinut omistukseensa ensimmäisen sarjavalmis-
teisen Futuro-talon. Se on huolellisen konser-
voinnin jälkeen avattu kesäksi yleisölle. Näyttely
on osa Designpääkaupunkivuoden ohjelmaa.
Näyttelyn yhteydessä on saatu myös päivitetty
painos **Marko Homeen** ja **Mika Taanilan** toi-
mittamasta kaksikielisestä kirjasta *Tulevaisuu-
den talo menneisyydestä* (2002).

AKATEEMINEN TYÖ

Suomen kasvatustieteellinen seura on julkaissut
kuuden kirjoittajan yhteisteoksen *Valta, uusi yli-
opistopolitiikka ja yliopistotyö Suomessa. Mana-
gerialistinen hallintapolitiikka yliopistolaisten
kokemana* (Jyväskylä 2012). Teoksessa tarkastel-
laan eri työntekijäryhmien kokemuksia tämän
päivän yliopistosta. Tutkimukseen osallistui
1 300 tutkimus-, opetus- ja hallintotyöntekijää
Joensuun ja Turun yliopistoista. Tutkimuksen
toteuttivat Turun yliopiston Elinikäisen oppimi-
sen ja koulutuksen tutkimuskeskus CELE sekä
Helsingin yliopiston käyttäytymistieteiden lai-
toksen Kupoli-tutkimusryhmä, ja se on osa Suo-
men Akatemian Valta Suomessa -tutkimusohjel-
maa.

Tässä on aiheita ja johtopäätöksiä, joita kir-
jassa käsitellään. Yliopistopolitiikka ja yliopisto-
työ ovat muuttuneet. Vallankäyttö on etääntynyt
yliopiston työntekijästä, ja yliopistoja johdetaan
kuin yrityksiä. Yliopistojen autonomiaa ja aka-
teemista vapautta uhkaavat jatkuva arviointi ja
kontrollointi. Suuri osa akateemisista on päät-
käytöläisiä, ja työtä luonnehtii epävarmuus ja
kiire. Yliopistotyön ehdot ovat siis kiristyneet,
mutta siitä huolimatta akateeminen työ koe-
taan edelleen mielekkääksi ja merkitykselliseksi.
Moni yliopistolainen olisi kuitenkin tilai-
suuden tullen halukas vaihtamaan työpaikkaa.

SUOMEN KIELEN TULEVAISUUS -PALKINTO

Kotimaisten kielten keskus on jakanut tänä
vuonna ensimmäisen kerran Suomen kielen
tulevaisuus -tunnustuspalkinnon. Palkinto on
tarkoitus jakaa joka vuosi sellaiselle organisaati-
olle, järjestölle tai henkilölle, joka toiminnallaan
edistää suomen kielen monipuolista käyttöä ja
vahvistaa siten suomen kielen roolia monikieli-
sessä maailmassa.

Vuoden 2012 palkinnon sai Wikimedia Suo-
mi ry, jonka ansioksi nähtiin, että yhdistys kan-
nustaa eri alojen asiantuntijoita ja harrasta-
jia levittämään tietoa suomen kielellä kaikkien
käyttöön. Se tukee ja edistää Internet-tietosa-
nakirja Wikipedian sekä muiden Wikimedia
Foundationin ylläpitämien maksuttomien pal-
veluiden tuntemusta ja käyttöä Suomessa.

Ilari Hetemäki